

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านตาหล้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

ชื่อผู้วิจัย มรินทร์ พนมอุปการ

ปีที่วิจัย 2562-2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านตาหล้า 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านตาหล้า 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านตาหล้า และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านตาหล้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 169 คนและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 169 คน ปีการศึกษา 2563 รวม 361 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินระดับการดำเนินงานของรูปแบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านตาหล้า จากการศึกษาเอกสารหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาควรยึดหลักการสำคัญของการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 แนวทาง ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง หลักการพัฒนาทั้งระบบ และหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ส่วนแนวทางในการบริหารตามแนวคิดโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานโดยการประชุมคณะครูและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สถานศึกษาควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคคลในการปฏิบัติงาน ให้ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมาย มีคุณภาพส่งผลให้นักเรียนมีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง มีการรายงานผลการดำเนินงานตามมาตรฐานของสถานศึกษา

2. รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนบ้านดาหลำ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 คือ แนวคิดและหลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ระบบงานและกลไก จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม กระบวนการดำเนินงาน และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ กระบวนการดำเนินงาน มีขั้นตอนการดำเนินงานแบบ 3s Model (School, Strategy, Success) การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน (School Potential Analysis) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) และการประเมินผลสำเร็จ (Success) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประโยชน์ของรูปแบบตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.51)

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหลำ สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

3.1 คุณภาพผู้เรียน พบว่า 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2563 สูงขึ้นกว่า ปีการศึกษา 2562 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยในปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 86.93 สูงกว่าปีการศึกษา 2562 ที่มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 76.21 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ปีการศึกษา 2563 สูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2562 ทุกข้อ โดยในปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 86.69 สูงกว่าปีการศึกษา 2562 ที่มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 85.84 โดยรวมอยู่ในระดับดี- ดีเยี่ยม คิดเป็น ร้อยละ 100 และ 3) ด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน ปีการศึกษา 2563 สูงขึ้นกว่า ปีการศึกษา 2562 ทุกด้าน โดยในปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 85.21 สูงกว่าปีการศึกษา 2562 ที่มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 84.35 โดยรวม นักเรียนมีคะแนนผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนในระดับดี-ดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 คุณภาพครู พบว่า หลังการใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนบ้านดาหลำ ครูมีคุณภาพและทักษะการปฏิบัติงาน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D = 0.50) และมีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติจากหน่วยงานของรัฐ ปีการศึกษา 2563 ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 คุณภาพการบริหารจัดการ พบว่า ด้านหลักการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนบ้านดาหลำ ในภาพรวม มีระดับการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.52) และด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวม มีระดับการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50)

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหลำ พบว่า

4.1 รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหลำ มีผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม โดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.53)

4.2 ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหลำ อยู่ในระดับมากที่สุด